Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)

της 3ης Δεκεμβρίου 2015*

«Προδικαστική παραπομπή — Κανονισμός (ΕΚ) 1/2005 — Άρθρο 1, παράγραφος 5 — Προστασία των ζώων κατά τη μεταφορά — Μεταφορά αδέσποτων σκύλων από κράτος μέλος σε άλλο την οποία διενεργεί ένα φιλοζωικό σωματείο — Έννοια "οικονομική δραστηριότητα" — Οδηγία 90/425/ΕΟΚ — Άρθρο 12 — Έννοια "επιχείρηση που πραγματοποιεί ενδοκοινοτικό εμπόριο"»

Στην υπόθεση C-301/14,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Bundesverwaltungsgericht (Γερμανία) με απόφαση της 9ης Απριλίου 2014, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 24 Ιουνίου 2014, στο πλαίσιο της δίκης

**Pfotenhilfe-Ungarn e.V.**

κατά

**Ministerium für Energiewende, Landwirtschaft, Umwelt und ländliche Räume des Landes Schleswig-Holstein,**

παρισταμένου του:

**Vertreter des Bundesinteresses beim Bundesverwaltungsgericht,**

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τους L. Bay Larsen, πρόεδρο του τρίτου τμήματος, προεδρεύοντα του τέταρτου τμήματος, J. Malenovský, M. Safjan, A. Prechal (εισηγήτρια) και K. Jürimäe, δικαστές,

γενική εισαγγελέας: E. Sharpston

γραμματέας: L. Carrasco Marco, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 3ης Ιουνίου 2015,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

— το Pfotenhilfe-Ungarn e.V., εκπροσωπούμενο από τον Κ. Λεονταράκη, Rechtsanwalt,

— το Ministerium für Energiewende, Landwirtschaft, Umwelt und ländliche Räume des Landes Schleswig-Holstein, εκπροσωπούμενο από τον W. Ewer, Rechtsanwalt,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

— η Ιταλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την G. Palmieri, επικουρούμενη από τον F. Urbani Neri, avvocato dello Stato,

— η Αυστριακή Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον G. Eberhard,

— η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από την B. Eggers και τον H. Kranenborg,

αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις της κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 10ης Σεπτεμβρίου 2015,

εκδίδει την ακόλουθη

## Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 1, παράγραφος 5, του κανονισμού (ΕΚ) 1/2005 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2004, για την προστασία των ζώων κατά τη μεταφορά και συναφείς δραστηριότητες και για την τροποποίηση των οδηγιών 64/432/ΕΟΚ και 93/119/ΕΚ και του κανονισμού (ΕΚ) 1255/97 (ΕΕ 2005, L 3, σ. 1), καθώς και του άρθρου 12 της οδηγίας 90/425/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 1990, σχετικά με τους κτηνιατρικούς και ζωοτεχνικούς ελέγχους που εφαρμόζονται στο ενδοκοινοτικό εμπόριο ορισμένων ζώντων ζώων και προϊόντων με προοπτική την υλοποίηση της εσωτερικής αγοράς (ΕΕ L 224, σ. 29), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 92/60/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 30ής Ιουνίου 1992 (ΕΕ L 268, σ. 75, στο εξής: οδηγία 90/425).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ του Pfotenhilfe-Ungarn e.V. (στο εξής: Pfotenhilfe-Ungarn), φιλοζωικού σωματείου, και του Ministerium für Energiewende, Landwirtschaft, Umwelt und ländliche Räume des Landes Schleswig-Holstein (Υπουργείου για τη Μετάβαση σε νέες πηγές ενέργειας, Γεωργίας, Περιβάλλοντος και Αγροτικών Εκτάσεων του ομόσπονδου κράτους Schleswig Holstein, στο εξής: Υπουργείο) σχετικά με την απόφαση αυτού περί υπαγωγής του Pfotenhilfe-Ungarn στις υποχρεώσεις δηλώσεως και καταχωρίσεως που προβλέπονται από την εθνική νομοθεσία σχετικά με την υγεία των ζώων, κατόπιν μιας διασυνοριακής μεταφοράς σκύλων την οποία διενήργησε το εν λόγω σωματείο.

### Το νομικό πλαίσιο

*Το δίκαιο της Ένωσης*

Ο κανονισμός 1/2005

3 Οι αιτιολογικές σκέψεις 2, 12 και 21 του κανονισμού 1/2005 έχουν ως εξής:

«(2) Βάσει της οδηγίας 91/628/ΕΟΚ [του Συμβουλίου, της 19ης Νοεμβρίου 1991, για την προστασία των ζώων κατά τη μεταφορά και για την τροποποίηση των οδηγιών 90/425 και 91/496/ΕΟΚ (ΕΕ L 340, σ. 17), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 806/2003, της 14ης Απριλίου 2003 (ΕΕ L 122, σ. 1, στο εξής: οδηγία 91/628)], το Συμβούλιο θέσπισε κανόνες στον τομέα της μεταφοράς των ζώων προκειμένου να καταργήσει τα τεχνικά εμπόδια για το εμπόριο ζώντων ζώων και να επιτρέψει την εύρυθμη λειτουργία των οργανώσεων αγοράς, εξασφαλίζοντας παράλληλα ικανοποιητικό επίπεδο προστασίας για τα εν λόγω ζώα.

[...]

(12) Η μεταφορά για εμπορικούς σκοπούς δεν περιορίζεται στις μεταφορές που συνεπάγονται άμεση ανταλλαγή χρημάτων, αγαθών ή υπηρεσιών. Η μεταφορά για εμπορικούς σκοπούς περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τις μεταφορές που παράγουν ή αποσκοπούν στην άμεση ή έμμεση παραγωγή κέρδους.

[...]

(21) Τα εγγεγραμμένα ιπποειδή, όπως ορίζονται στο άρθρο 2, σημείο γ) της οδηγίας 90/426/ΕΟΚ [του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 1990, σχετικά με τους όρους υγειονομικού ελέγχου που διέπουν τη διακίνηση των ιπποειδών και τις εισαγωγές ιπποειδών προέλευσης τρίτων χωρών (ΕΕ L 224, σ. 42), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2004/68/ΕΚ (ΕΕ L 139, σ. 320)], μεταφέρονται συχνά για μη εμπορικούς λόγους και οι μεταφορές αυτές πρέπει να διενεργούνται σύμφωνα με τους γενικούς στόχους του παρόντος κανονισμού. Έχοντας υπόψη τη φύση των εν λόγω μεταφορών, κρίνεται σκόπιμο να προβλεφθούν παρεκκλίσεις από ορισμένες διατάξεις όταν τα εγγεγραμμένα ιπποειδή μεταφέρονται για διαγωνισμούς, αγώνες, πολιτιστικές εκδηλώσεις ή εκτροφή. [...]»

4 Το άρθρο 1, παράγραφοι 1 και 5, του κανονισμού αυτού ορίζει τα εξής:

«1. Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται στη μεταφορά ζώντων σπονδυλωτών ζώων η οποία πραγματοποιείται εντός της Κοινότητας, συμπεριλαμβανομένων των ειδικών ελέγχων που πρέπει να διενεργούνται από τους αρμόδιους υπαλλήλους στις αποστολές που εισέρχονται ή εξέρχονται από το τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας.

[...]

5. Ο παρών κανονισμός δεν εφαρμόζεται στη μεταφορά ζώων η οποία δεν έχει σχέση με οικονομική δραστηριότητα [...].»

5 Το άρθρο 33 του εν λόγω κανονισμού έχει ως εξής:

«Η οδηγία [91/628] [...] [καταργείται] από τις 5 Ιανουαρίου 2007. Κάθε αναφορά στην καταργούμενη οδηγία [...] θεωρείται ότι γίνεται στον παρόντα κανονισμό.»

Η οδηγία 90/425

6 Η δεύτερη έως πέμπτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 90/425 έχουν ως εξής:

«[εκτιμώντας] ότι η αρμονική λειτουργία των κοινών οργανώσεων αγοράς για τα ζώα και τα προϊόντα ζωικής προέλευσης, απαιτεί την εξάλειψη των εμποδίων κτηνιατρικής και ζωοτεχνικής φύσης όσον αφορά την ανάπτυξη των ενδοκοινοτικών συναλλαγών των εν λόγω ζώων και προϊόντων· ότι, για το σκοπό αυτό, η ελεύθερη κυκλοφορία [των ζώων και] των γεωργικών προϊόντων αποτελεί θεμελιώδες στοιχείο των κοινών οργανώσεων αγοράς και πρέπει να επιτρέπει την ορθολογική ανάπτυξη της γεωργικής παραγωγής καθώς και την άριστη χρησιμοποίηση των μέσων παραγωγής·

ότι, στον κτηνιατρικό τομέα, τα σύνορα χρησιμοποιούνται τώρα για τη διενέργεια ελέγχων που αποσκοπούν να εξασφαλίσουν την προστασία της δημόσιας υγείας και της υγείας των ζώων·

ότι ο τελικός στόχος αποσκοπεί να περιορίσει τους κτηνιατρικούς ελέγχους στον τόπο αποστολής· ότι η πραγματοποίηση του στόχου αυτού συνεπάγεται την εναρμόνιση των κυριοτέρων απαιτήσεων όσον αφορά την προστασία της υγείας των ζώων·

ότι, με την προοπτική της πραγματοποίησης της εσωτερικής αγοράς και μέχρις ότου πραγματοποιηθεί αυτός ο στόχος, θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη σημασία στους ελέγχους που πραγματοποιούνται στον τόπο αποστολής και να διοργανωθούν οι έλεγχοι που είναι δυνατόν να πραγματοποιηθούν στον τόπο προορισμού· ότι η λύση αυτή συνεπάγεται, ενδεχομένως, την κατάργηση των κτηνιατρικών ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα της Κοινότητας και ότι, στα πλαίσια αυτά, δικαιολογείται η διατήρηση ενός υγειονομικού πιστοποιητικού και ενός εγγράφου αναγνώρισης που προβλέπονται από τους κοινοτικούς κανόνες·

[...]».

7 Το άρθρο 1 της οδηγίας 90/425 ορίζει τα ακόλουθα:

«Τα κράτη μέλη φροντίζουν ώστε οι κτηνιατρικοί έλεγχοι που πρέπει να γίνονται επί των ζώντων ζώων και των προϊόντων που καλύπτονται από τις οδηγίες που απαριθμούνται στο παράρτημα Α ή επί αυτών που αναφέρονται στο άρθρο 21, πρώτο εδάφιο, και τα οποία προορίζονται για το εμπόριο, να μην διενεργούνται πλέον, με την επιφύλαξη του άρθρου 7, στα σύνορα, αλλά να διενεργούνται σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας οδηγίας.

[...]

Η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται στους κτηνιατρικούς ελέγχους όσον αφορά τις μετακινήσεις μεταξύ των κρατών μελών των ζώων συνοδείας, που δεν έχουν εμπορικό χαρακτήρα και συνοδεύονται από φυσικό πρόσωπο το οποίο είναι υπεύθυνο για τα ζώα κατά τη διάρκεια των μετακινήσεων.»

8 Το άρθρο 2, σημείο 3, της οδηγίας αυτής προβλέπει τα ακόλουθα:

«Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, νοούνται ως:

[...]

3) Εμπόριο: συναλλαγές μεταξύ κρατών μελών κατά την έννοια του άρθρου 9 παράγραφος 2 της Συνθήκης [ΕΟΚ]·

[...]».

9 Το άρθρο 12 της ως άνω οδηγίας προβλέπει τα εξής:

«Τα κράτη μέλη φροντίζουν ώστε όλες οι επιχειρήσεις που πραγματοποιούν ενδοκοινοτικό εμπόριο ζώων ή/και προϊόντων αναφερομένων στο άρθρο 1:

α) να υποχρεούνται, ύστερα από αίτηση της αρμόδιας αρχής, να εγγράφονται προηγουμένως σε επίσημο μητρώο·

β) να τηρούν μητρώο στο οποίο αναφέρονται οι παραδόσεις και, για τους παραλήπτες που αναφέρονται στο άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο β), σημείο iii), ο τελικός προορισμός των ζώων ή των προϊόντων.

Το μητρώο αυτό πρέπει να τηρείται για περίοδο οριζόμενη από την αρμόδια εθνική αρχή για να επιδεικνύεται, κατόπιν αιτήσεώς της, στην αρμόδια αρχή.»

10 Στο παράρτημα Α της οδηγίας 90/425 απαριθμούνται, μεταξύ άλλων, οι οδηγίες που προβλέπουν κτηνιατρικούς ελέγχους που θα πρέπει να διεξάγονται επί ζώντων ζώων και που θα πρέπει να διενεργούνται σύμφωνα με τις διατάξεις της οδηγίας αυτής. Μεταξύ των μνημονευομένων νομοθετημάτων συγκαταλέγεται η οδηγία 91/628.

Ο κανονισμός (ΕΚ) 998/2003

11 Ο κανονισμός (ΕΚ) 998/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Μαΐου 2003, για τους υγειονομικούς όρους που εφαρμόζονται στις μη εμπορικού χαρακτήρα μετακινήσεις ζώων συντροφιάς και για την τροποποίηση της οδηγίας 92/65/ΕΟΚ του Συμβουλίου (ΕΕ L 146, σ. 1), καταργήθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 576/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Ιουνίου 2013, σχετικά με τις μη εμπορικού χαρακτήρα μετακινήσεις ζώων συντροφιάς (ΕΕ L 178, σ. 1). Ωστόσο, λαμβανομένου υπόψη του κρίσιμου χρόνου των πραγματικών περιστατικών που σχετίζονται με τη διαφορά της κύριας δίκης, ο κανονισμός 998/2003 είναι εφαρμοστέος επί των εν λόγω πραγματικών περιστατικών. Το άρθρο 1 του κανονισμού αυτού όριζε τα ακόλουθα:

«Ο παρών κανονισμός θεσπίζει τους υγειονομικούς όρους (υγεία των ζώων) που πρέπει να πληρούν οι μη εμπορικού χαρακτήρα μετακινήσεις ζώων συντροφιάς, καθώς και τους κανόνες περί ελέγχου αυτών των μετακινήσεων.»

12 Το άρθρο 2, πρώτο εδάφιο, του εν λόγω κανονισμού προέβλεπε τα εξής:

«Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται στις μετακινήσεις, μεταξύ κρατών μελών ή με προέλευση τρίτες χώρες, ζώων συντροφιάς των ειδών που απαριθμούνται στο παράρτημα Ι.»

13 Το άρθρο 3, στοιχείο α′, του ίδιου κανονισμού όριζε τα ακόλουθα:

«Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού νοούνται ως:

α) "ζώα συντροφιάς": τα ζώα των ειδών που περιλαμβάνονται στον κατάλογο του Παραρτήματος Ι, τα οποία συνοδεύονται από τον ιδιοκτήτη τους ή από ένα φυσικό πρόσωπο που είναι υπεύθυνο γι' αυτά για λογαριασμό του ιδιοκτήτη στη διάρκεια της μετακίνησής τους, και τα οποία δεν προορίζονται για πώληση ή για μεταβίβαση σε άλλο ιδιοκτήτη·

[...]».

14 Μεταξύ των μνημονευομένων στο παράρτημα Ι του κανονισμού 998/2003 ειδών ζώων συγκαταλέγονταν, στο μέρος Α, οι σκύλοι.

*Το γερμανικό δίκαιο*

15 Το άρθρο 4 του κανονισμού προστασίας από επιζωοτίες στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς (Binnenmarkt-Tierseuchenschutzverordnung, στο εξής: κανονισμός προστασίας από επιζωοτίες), που αποσκοπεί στη μεταφορά στην εσωτερική έννομη τάξη, μεταξύ άλλων, του άρθρου 12, στοιχείο α′, της οδηγίας 90/425, έχει ως εξής:

«Όποιος σκοπεύει για εμπορικούς σκοπούς

1. να εισαγάγει, σε ενδοκοινοτικό επίπεδο, ζώα ή εμπορεύματα που περιγράφονται στο παράρτημα 1 ή

2. να μεταφέρει στο πλαίσιο ενδοκοινοτικής μεταφοράς ή εισαγωγής κατοικίδια ονυχοφόρα ζώα, οφείλει να το δηλώσει στις αρμόδιες αρχές πριν την έναρξη της σχετικής δραστηριότητας. Η εν λόγω υποχρέωση δεν ισχύει για επιχειρήσεις για τις οποίες απαιτείται έγκριση κατά το άρθρο 15, παράγραφος 1 ή παράγραφος 3, ή το άρθρο 14 του κανονισμού περί επιδημιών που προσβάλλουν τους ιχθύες (Fischseuchen-Verordnung) και για επιχειρήσεις οι οποίες έχουν καταχωριστεί ή έχουν

λάβει έγκριση σε άλλο κράτος μέλος για τη διενέργεια μιας δραστηριότητας κατά την έννοια της πρώτης περιόδου της παρούσας διατάξεως. Οι αρμόδιες αρχές εγγράφουν τις δηλωθείσες επιχειρήσεις σε μητρώο εκδίδοντας σχετικό αριθμό καταχωρίσεως στο μητρώο.»

**Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα**

16 Το Pfotenhilfe-Ungarn αποτελεί καταχωρισμένο σωματείο το οποίο έχει αναγνωρισθεί ως κοινωφελές, κατά την έννοια του εθνικού φορολογικού δικαίου, και του οποίου ο σκοπός συνίσταται τόσο στην προώθηση της ζωοφιλίας όσο και στην ενεργό προστασία των ζώων. Το εν λόγω σωματείο προτείνει, μεταξύ άλλων, μέσω της ιστοσελίδας του στο Διαδίκτυο, τη διάθεση σε τρίτους αδέσποτων σκύλων που έχουν περισυλλεγεί, στη συντριπτική πλειονότητά τους, από φιλοζωικά σωματεία στην Ουγγαρία. Όταν ένα άτομο επιθυμεί να αναλάβει τη φροντίδα ενός σκύλου, το Pfotenhilfe-Ungarn συνάπτει με το άτομο αυτό μια «σύμβαση προστασίας» δυνάμει της οποίας το εν λόγω άτομο αναλαμβάνει την υποχρέωση να μεριμνά για την καλή διαβίωση του σκύλου και να καταβάλει ένα ποσό το οποίο ανέρχεται κατά κανόνα σε 270 ευρώ. Άπαξ συναφθούν οι συμβάσεις, οι περί ων ο λόγος σκύλοι μεταφέρονται στη Γερμανία από μέλη του Pfotenhilfe-Ungarn, όπου παραδίδονται στα άτομα τα οποία δέχθηκαν να τους αναλάβουν. Ωστόσο, δεν λαμβάνει χώρα μεταβίβαση κυριότητας των περί ων ο λόγος σκύλων στα ως άνω άτομα, σε περίπτωση δε παραβιάσεως της «συμβάσεως προστασίας», το Pfotenhilfe-Ungarn μπορεί να ασκήσει δικαίωμα υπαναχωρήσεως. Από το έτος 2007 έως το έτος 2012, το εν λόγω σωματείο διέθεσε περισσότερους από 2 000 σκύλους κατά τον ανωτέρω τρόπο.

17 Στις 29 Δεκεμβρίου 2009, το Pfotenhilfe-Ungarn διενήργησε μεταφορά 39 σκύλων από την Ουγγαρία στη Γερμανία. Εφόσον υφίσταντο αμφιβολίες ως προς την κατάσταση της υγείας και του ιστορικού των εμβολιασμών ενός από τους σκύλους εκείνης της μεταφοράς, το Υπουργείο απηύθυνε εντολή, μέσω εγκυκλίου, στις τοπικά αρμόδιες κτηνιατρικές αρχές να προβούν σε έλεγχο όλων των ζώων που αποτελούσαν μέρος εκείνης της μεταφοράς.

18 Συναφώς, το Υπουργείο εκτίμησε ότι το Pfotenhilfe-Ungarn δεν μπορούσε να επικαλείται τους προβλεπόμενους από τον κανονισμό 998/2003 υγειονομικούς όρους που εφαρμόζονται στις μη εμπορικού χαρακτήρα μετακινήσεις ζώων συντροφιάς, για τον λόγο ότι η μεταφορά και η διάθεση ζώων, τις οποίες διοργανώνει το εν λόγω σωματείο, εμπίπτουν στο πλαίσιο μιας οικονομικής δραστηριότητας. Συνεπώς, κατά την άποψη του Υπουργείου, είναι εφαρμοστέες οι διατάξεις του κανονισμού 1/2005, οπότε το Pfotenhilfe-Ungarn οφείλει να τηρεί τις υποχρεώσεις δηλώσεως και καταχωρίσεως που προβλέπονται από την εθνική νομοθεσία σχετικά με την υγεία των ζώων, και ιδίως από το άρθρο 4 του κανονισμού προστασίας από επιζωοτίες.

19 Η ασκηθείσα από το Pfotenhilfe-Ungarn προσφυγή, η οποία έβαλε κατά της ως άνω αποφάσεως του Υπουργείου, απορρίφθηκε από το Verwaltungsgericht (διοικητικό δικαστήριο). Το Oberverwaltungsgericht (ανώτατο διοικητικό δικαστήριο) απέρριψε την ασκηθείσα από το Pfotenhilfe-Ungarn έφεση κατά της εν λόγω αποφάσεως του Verwaltungsgericht. Κατά συνέπεια, το εν λόγω σωματείο άσκησε αναίρεση κατά της εν λόγω αποφάσεως του Oberverwaltungsgericht ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, ήτοι του Bundesverwaltungsgericht (ομοσπονδιακού διοικητικού δικαστηρίου).

20 Το αιτούν δικαστήριο ζητεί, πρώτον, καθοδήγηση επί του κατά πόσον αποκλείεται η εφαρμογή του κανονισμού 1/2005 επί της ένδικης διαφοράς της οποίας έχει επιληφθεί, εφόσον, κατά το άρθρο 1, παράγραφος 5, του εν λόγω κανονισμού, αυτός «δεν εφαρμόζεται στη μεταφορά ζώων η οποία δεν έχει σχέση με οικονομική δραστηριότητα». Ειδικότερα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί καθοδήγηση επί του ζητήματος του περιεχομένου που πρέπει να προσδοθεί στην έννοια «οικονομική δραστηριότητα» που διαλαμβάνεται στην εν λόγω διάταξη και επί του κατά πόσον είναι κρίσιμη η ύπαρξη κέρδους ή σκοπού επιτεύξεως κέρδους συναφώς, υπό το πρίσμα, ιδίως, των αιτιολογικών σκέψεων 12 και 21 του εν λόγω κανονισμού.

21 Δεύτερον, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστούν οι προϋποθέσεις σύμφωνα με τις οποίες ένα πρόσωπο μπορεί να χαρακτηρισθεί ως «επιχείρηση που πραγματοποιεί ενδοκοινοτικό εμπόριο», υπό την έννοια του άρθρου 12 της οδηγίας 90/425 («Unternehmer» κατά τη γερμανική γλωσσική απόδοση της εν λόγω οδηγίας). Κατά το εν λόγω δικαστήριο, δεν χωρεί αμφιβολία περί του ότι το Pfotenhilfe-Ungarn πραγματοποιεί ενδοκοινοτικό εμπόριο, υπό την έννοια της ως άνω διατάξεως. Αντιθέτως, κατά το αιτούν δικαστήριο, δεν είναι βέβαιο αν το εν λόγω σωματείο μπορεί να χαρακτηρισθεί ως «επιχείρηση» («Unternehmen» στη γερμανική), δεδομένου ότι η νομολογία του Δικαστηρίου απαιτεί σχετικώς την άσκηση οικονομικής δραστηριότητας.

22 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Bundesverwaltungsgericht (ομοσπονδιακό διοικητικό δικαστήριο) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Συντρέχει περίπτωση μεταφοράς ζώων η οποία δεν διενεργείται σε συνάρτηση με οικονομική δραστηριότητα κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 5, του κανονισμού 1/2005, όταν η εν λόγω μεταφορά διενεργείται από φιλοζωικό σωματείο το οποίο είναι αναγνωρισμένο ως κοινωφελές και του οποίου η δραστηριότητα συνίσταται στη διάθεση αδέσποτων σκύλων σε τρίτους έναντι ανταλλάγματος (“τέλος προστασίας” – “Schutzgebühr”) το οποίο (αντάλλαγμα)

α) υπολείπεται των δαπανών του σωματείου για το ζώο, τη μεταφορά και τη διάθεση ή τις καλύπτει οριακά· ή

β) υπερκαλύπτει τις ως άνω δαπάνες, ωστόσο το κέρδος αξιοποιείται για τη χρηματοδότηση δαπανών για τη διάθεση άλλων αδέσποτων ζώων ή δαπανών για αδέσποτα ζώα ή άλλων φιλοζωικών δραστηριοτήτων των οποίων η χρηματοδότηση ελλείπει;

2) Συντρέχει περίπτωση επιχειρήσεως που πραγματοποιεί ενδοκοινοτικό εμπόριο κατά την έννοια του άρθρου 12 της οδηγίας 90/425, όταν φιλοζωικό σωματείο το οποίο είναι αναγνωρισμένο ως κοινωφελές εισάγει αδέσποτους σκύλους στη Γερμανία και τους διαθέτει σε τρίτους έναντι ανταλλάγματος (“τέλος προστασίας” – “Schutzgebühr”), το οποίο (αντάλλαγμα)

α) υπολείπεται των δαπανών του σωματείου για το ζώο, τη μεταφορά και τη διάθεση ή τις καλύπτει οριακά· ή

β) υπερκαλύπτει τις ως άνω δαπάνες, ωστόσο το κέρδος αξιοποιείται για τη χρηματοδότηση δαπανών για τη διάθεση άλλων αδέσποτων ζώων ή δαπανών για αδέσποτα ζώα ή άλλων φιλοζωικών δραστηριοτήτων των οποίων η χρηματοδότηση ελλείπει;»

## Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

### *Επί του πρώτου ερωτήματος*

23 Με το πρώτο ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί, κατ’ ουσίαν, αν η έννοια «οικονομική δραστηριότητα» του άρθρου 1, παράγραφος 5, του κανονισμού 1/2005 πρέπει να ερμηνευθεί ως καλύπτουσα δραστηριότητα, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, σχετική με τη μεταφορά αδέσποτων σκύλων, από κράτος μέλος σε άλλο, την οποία διενεργεί ένα κοινωφελές σωματείο προκειμένου να εμπιστευθεί τους εν λόγω σκύλους στα άτομα τα οποία δέχονται να τους αναλάβουν έναντι της εκ μέρους τους καταβολής ποσού καλύπτοντος, κατ’ αρχήν, τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε σχετικώς το εν λόγω σωματείο.

24 Συναφώς, πρέπει εκ προοιμίου να επισημανθεί ότι ο κανονισμός 1/2005 δεν αποσαφηνίζει το περιεχόμενο της έννοιας «οικονομική δραστηριότητα». Πάντως, ελλείψει ορισμού μιας τέτοιας έννοιας στο δίκαιο της Ένωσης, η εν λόγω έννοια πρέπει να ερμηνεύεται υπό το πρίσμα, ιδίως, του πλαισίου στο οποίο αυτή εντάσσεται και των σκοπών που επιδιώκει ο νομοθέτης της Ένωσης (βλ., υπό το πνεύμα αυτό, απόφαση Szatmári Malom, C-135/13, EU:C:2014:327, σκέψη 31 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

25 Όσον αφορά, πρώτον, το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται η εν λόγω έννοια, πρέπει να επισημανθεί ότι, κατά το άρθρο 1, παράγραφος 5, του κανονισμού 1/2005, ο τελευταίος αυτός κανονισμός «δεν εφαρμόζεται στη μεταφορά ζώων η οποία δεν έχει σχέση με οικονομική δραστηριότητα». Η διάταξη αυτή δεν διακρίνει μεταξύ οικονομικών δραστηριοτήτων που αποσκοπούν στην επίτευξη οικονομικού οφέλους και εκείνων που δεν έχουν κερδοσκοπικό χαρακτήρα.

26 Ωστόσο, στην αιτιολογική σκέψη 12 του κανονισμού 1/2005 εκτίθεται ότι η μεταφορά για εμπορικούς σκοπούς δεν περιορίζεται στις μεταφορές που συνεπάγονται άμεση ανταλλαγή χρημάτων, αγαθών ή υπηρεσιών και ότι αυτή περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τις μεταφορές που έχουν ως αποτέλεσμα ή επιδιώκουν την άμεση ή έμμεση αποκόμιση κέρδους. Εντούτοις, αντιθέτως προς ό,τι υποστηρίζει το Pfotenhilfe-Ungarn με τις γραπτές παρατηρήσεις του, από την ως άνω αιτιολογική σκέψη δεν μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα ότι μια οικονομική δραστηριότητα πρέπει οπωσδήποτε να έχει ως αποτέλεσμα ή να αποβλέπει στην αποκόμιση κέρδους.

27 Συγκεκριμένα, από την αιτιολογική σκέψη 21 του εν λόγω κανονισμού απορρέει ότι δεν αποκλείεται ακόμη και μεταφορές που διενεργούνται για μη εμπορικούς σκοπούς να μπορούν, σε ορισμένες περιπτώσεις, να θεωρηθούν ως εμπίπτουσες στο πλαίσιο μιας οικονομικής δραστηριότητας, κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 5, του κανονισμού 1/2005. Όπως επισημαίνεται στην εν λόγω αιτιολογική σκέψη, τα εγγεγραμμένα ιπποειδή μεταφέρονται, πράγματι, συχνά για μη εμπορικούς λόγους, ιδίως προκειμένου αυτά να λάβουν μέρος σε ιπποδρομίες ή σε πολιτιστικές εκδηλώσεις. Οι μεταφορές αυτές, καίτοι δεν είναι εμπορικής φύσεως, πρέπει, κατ' αρχήν, να διενεργούνται τηρουμένων των διατάξεων του εν λόγω κανονισμού.

28 Πρέπει, επίσης, να ληφθεί υπόψη το πλαίσιο εντός του οποίου εντάσσεται ευρύτερα το άρθρο 1, παράγραφος 5, του κανονισμού 1/2005.

29 Ο κανονισμός αυτός έχει ως νομική βάση το άρθρο 37 ΕΚ (νυν άρθρο 43 ΣΛΕΕ) και εμπίπτει, ως εκ τούτου, στο πεδίο εφαρμογής της πολιτικής για την εσωτερική αγορά. Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η εισαγωγή εμπορευμάτων ή η παροχή υπηρεσιών έναντι αμοιβής πρέπει να θεωρούνται ως οικονομικές δραστηριότητες κατά την έννοια της Συνθήκης (βλ., υπό το πνεύμα αυτό, αποφάσεις Schindler, C-275/92, EU:C:1994:119, σκέψη 19· Meca-Medina και Majcen κατά Επιτροπής, C-519/04 P, EU:C:2006:492, σκέψεις 22 και 23, καθώς και Olympique Lyonnais, C-325/08, EU:C:2010:143, σκέψεις 27 και 28). Ο αποφασιστικός παράγων που θα συνέτεινε ώστε να θεωρηθεί μια δραστηριότητα ως ενέχουσα οικονομικό χαρακτήρα έγκειται στο ότι η εν λόγω δραστηριότητα δεν πρέπει να ασκείται χωρίς αντιπαροχή (βλ., υπό το πνεύμα αυτό, απόφαση Jundt, C-281/06, EU:C:2007:816, σκέψη 32).

30 Αντιθέτως, για να μπορεί μια δραστηριότητα να χαρακτηρισθεί ως οικονομική, δεν απαιτείται η δραστηριότητα αυτή να ασκείται με σκοπό την αποκόμιση κέρδους (βλ., υπό το πνεύμα αυτό, αποφάσεις Smits και Peerbooms, C-157/99, EU:C:2001:404, σκέψεις 50 και 52, καθώς και Jundt, C-281/06, EU:C:2007:816, σκέψη 33).

31 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι μια δραστηριότητα, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, τακτικής μεταφοράς μεγάλου αριθμού σκύλων, την οποία ασκεί κοινωφελές σωματείο προκειμένου να παραδώσει τα ζώα αυτά σε ιδιώτες στους οποίους το εν λόγω σωματείο τα εμπιστεύεται βάσει συμβάσεως προβλέπουσας, μεταξύ άλλων, την καταβολή χρηματικού ποσού προς το εν λόγω

σωματείο, έχει σχέση με οικονομική δραστηριότητα, κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 5, του κανονισμού 1/2005, έστω και αν το εν λόγω σωματείο ούτε αποβλέπει στην επίτευξη κέρδους ούτε αποκομίζει κέρδος.

32 Το ως άνω συμπέρασμα δεν κλονίζεται από το γεγονός ότι η πλήρης κυριότητα επί των σκύλων δεν μεταβιβάζεται στα άτομα στα οποία το ως άνω σωματείο τους εμπιστεύεται. Εν πάση περιπτώσει, δραστηριότητες όπως αυτές του Pfotenhilfe-Ungarn δύνανται να θεωρηθούν ως παροχή υπηρεσιών προς τα εν λόγω άτομα και, επομένως, ως «οικονομικές δραστηριότητες», κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 5, του κανονισμού 1/2005.

33 Δεύτερον, η ως άνω ερμηνεία επιρρωννύεται από τους σκοπούς που επιδιώκονται με τον κανονισμό 1/2005, ήτοι την προστασία των ζώων κατά τη μεταφορά τους, που είναι ο βασικός σκοπός του εν λόγω κανονισμού, καθώς και την εξάλειψη των τεχνικών εμποδίων για το εμπόριο ζώντων ζώων και την εύρυθμη λειτουργία των οργανώσεων αγοράς, στις οποίες αναφέρεται η αιτιολογική σκέψη 2 του εν λόγω κανονισμού (βλ., υπό το πνεύμα αυτό, απόφαση Danske Svineproducenter, C-316/10, EU:C:2011:863, σκέψη 44).

34 Λαμβανομένων υπόψη των ως άνω σκοπών, η έννοια της οικονομικής δραστηριότητας δεν μπορεί να ερμηνεύεται περιοριστικώς. Ενδεχόμενος περιορισμός του πεδίου εφαρμογής του κανονισμού 1/2005, ώστε να περιλάβει μόνον τις οικονομικές δραστηριότητες που ασκούνται με σκοπό την επίτευξη κέρδους, θα δυσχέραινε, όπως επισήμανε η γενική εισαγγελέας στο σημείο 53 των προτάσεών της, την επίτευξη του βασικού σκοπού του συγκεκριμένου κανονισμού, όπως αυτός υπομνήσθηκε στην προηγούμενη σκέψη της παρούσας αποφάσεως.

35 Επομένως, η έννοια «οικονομική δραστηριότητα» του άρθρου 1, παράγραφος 5, του κανονισμού 1/2005 πρέπει να ερμηνευθεί ως καλύπτουσα δραστηριότητα, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, σχετική με τη μεταφορά αδέσποτων σκύλων, από κράτος μέλος σε άλλο, την οποία διενεργεί κοινωφελές σωματείο προκειμένου να εμπιστευθεί τους εν λόγω σκύλους στα άτομα τα οποία δέχονται να τους αναλάβουν έναντι της εκ μέρους τους καταβολής ενός ποσού καλύπτοντος, κατ' αρχήν, τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε σχετικώς το εν λόγω σωματείο.

*Επί του δεύτερου ερωτήματος*

36 Με το δεύτερο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί αν η έννοια «επιχείρηση που πραγματοποιεί ενδοκοινοτικό εμπόριο» του άρθρου 12 της οδηγίας 90/425 πρέπει να ερμηνευθεί ως περιλαμβάνουσα, μεταξύ άλλων, κοινωφελές σωματείο το οποίο μεταφέρει αδέσποτους σκύλους από κράτος μέλος σε άλλο, προκειμένου να εμπιστευθεί τους εν λόγω σκύλους στα άτομα τα οποία δέχονται να τους αναλάβουν έναντι της εκ μέρους τους καταβολής ποσού καλύπτοντος, κατ' αρχήν, τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε σχετικώς το εν λόγω σωματείο.

37 Πρέπει να εξετασθεί, κατά πρώτον, αν η οδηγία 90/425 έχει εφαρμογή επί υποθέσεως όπως αυτή της κύριας δίκης.

38 Κατά το άρθρο 1, τέταρτο εδάφιο, της εν λόγω οδηγίας, αυτή δεν εφαρμόζεται στους κτηνιατρικούς ελέγχους όσον αφορά τις στερούμενες κάθε εμπορικού χαρακτήρα μετακινήσεις μεταξύ κρατών μελών των ζώων συντροφιάς, που συνοδεύονται από φυσικό πρόσωπο το οποίο είναι υπεύθυνο για τα ζώα αυτά κατά τη διάρκεια της μετακινήσεως. Οι μετακινήσεις αυτές διέπονται από τον κανονισμό 998/2003, εφόσον τα ζώα συνοδεύονται από τον ιδιοκτήτη τους ή από φυσικό πρόσωπο που είναι υπεύθυνο γι' αυτά για λογαριασμό του ιδιοκτήτη κατά τη διάρκεια της μετακινήσεώς τους και εφόσον τα ζώα αυτά δεν προορίζονται για πώληση ή για μεταβίβαση σε άλλο ιδιοκτήτη.

39 Συναφώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η παρέκκλιση που προβλέπεται στο άρθρο 1, τέταρτο εδάφιο, της οδηγίας 90/425 αποσαφηνίζει ότι το ζώο συντροφιάς πρέπει να συνοδεύεται από φυσικό πρόσωπο το οποίο είναι υπεύθυνο για το εν λόγω ζώο συντροφιάς κατά τη διάρκεια της μετακινήσεως. Συνεπώς, η μεταφορά που εκτελείται υπό την ευθύνη νομικού προσώπου δεν εμπίπτει στο πεδίο της ως άνω παρεκκλίσεως. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να προβεί συναφώς στις αναγκαίες εξακριβώσεις.

40 Εν πάση περιπτώσει, η εν λόγω παρέκκλιση αφορά μόνον τις μετακινήσεις μεταξύ κρατών μελών των ζώων συντροφιάς, οι οποίες στερούνται κάθε εμπορικού χαρακτήρα. Καίτοι σωματείο το οποίο έχει αναγνωρισθεί ως κοινωφελές, όπως είναι το Pfotenhilfe-Ungarn, δεν επιδιώκει κέρδος ή εμπορικό σκοπό, εντούτοις υπάρχει, όπως επισήμανε η γενική εισαγγελέας στο σημείο 57 των προτάσεών της, κάποιος βαθμός ομοιότητας μεταξύ της δραστηριότητας που συνίσταται στη διάθεση σκύλων σε άτομα τα οποία δέχονται να τους αναλάβουν έναντι της εκ μέρους τους καταβολής ορισμένου ποσού και της δραστηριότητας που συνίσταται στην πώληση σκύλων από κατάστημα κατοικίδιων ζώων. Επομένως, το πρώτο είδος δραστηριότητας δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι στερείται κάθε εμπορικού χαρακτήρα, κατά την έννοια του άρθρου 1, τέταρτο εδάφιο, της οδηγίας 90/425.

41 Κατά συνέπεια, η διαφορά της κύριας δίκης εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 90/425.

42 Ως εκ τούτου, και κατά δεύτερον, πρέπει να εξετασθεί αν σωματείο το οποίο έχει αναγνωρισθεί ως κοινωφελές, όπως είναι το Pfotenhilfe-Ungarn, μπορεί να θεωρηθεί ως «επιχείρηση που πραγματοποιεί ενδοκοινοτικό εμπόριο» ζώων, κατά την έννοια του άρθρου 12 της οδηγίας 90/425.

43 Από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι το αιτούν δικαστήριο, αναφερόμενο στην απόδοση στη γερμανική γλώσσα της έννοιας «επιχειρηματίας» («Unternehmer»), διερωτάται αν η έννοια αυτή ταυτίζεται με εκείνη της «επιχειρήσεως» («Unternehmen»), κατά τρόπον ώστε, κατά το ως άνω δικαστήριο, μόνον τα πρόσωπα που ασκούν οικονομική δραστηριότητα θα μπορούσαν να χαρακτηρίζονται ως «επιχειρηματίες».

44 Είναι αληθές ότι σε ορισμένες γλωσσικές αποδόσεις της οδηγίας 90/425 χρησιμοποιείται όρος που υποδηλώνει την άσκηση οικονομικής δραστηριότητας ή μάλιστα, όπως επισήμανε η γενική εισαγγελέας στο σημείο 62 των προτάσεών της, την επιδίωξη κέρδους, μεταξύ άλλων η γερμανική γλωσσική απόδοση, η αγγλική γλωσσική απόδοση, η ολλανδική γλωσσική απόδοση και η σουηδική γλωσσική απόδοση, οι οποίες κάνουν χρήση, αντιστοίχως, των όρων «Unternehmer», «dealers», «handelaars» και «handlare». Ωστόσο, άλλες γλωσσικές αποδόσεις της οδηγίας αυτής, όπως είναι, μεταξύ άλλων, η ισπανική απόδοση («agentes»), η δανική απόδοση («erhvervsdrivende»), η γαλλική απόδοση («opérateurs»), η ιταλική απόδοση («operatori»), η πορτογαλική απόδοση («operadores») και η ρουμανική απόδοση («operatorii») κάνουν χρήση ενός όρου του οποίου το περιεχόμενο εμφαίνεται ως πιο ουδέτερο και πιο γενικό.

45 Ούτως εχόντων των πραγμάτων, η έννοια του επιχειρηματία δεν συνιστά χωριστή προϋπόθεση, δεδομένου ότι το αποφασιστικό κριτήριο όσον αφορά τη δυνατότητα εφαρμογής του άρθρου 12 της οδηγίας 90/425 συναρτάται με τις δραστηριότητες τις οποίες ασκεί ο επιχειρηματίας, δηλαδή με το «ενδοκοινοτικό εμπόριο».

46 Όσον αφορά την τελευταία αυτή έννοια, από το άρθρο 2, σημείο 3, της οδηγίας 90/425 προκύπτει ότι πρόκειται για το μεταξύ κρατών μελών εμπόριο, υπό το πνεύμα του άρθρου 28, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ. Κατά την τελευταία αυτή διάταξη, η οποία παρατίθεται υπό τον τίτλο ΙΙ περί της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων, η τελωνειακή ένωση εκτείνεται στο σύνολο των εμπορευματικών συναλλαγών.

47 Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, ως «εμπορεύματα», κατά την έννοια της ως άνω διατάξεως, πρέπει να νοούνται τα δυνάμενα να αποτιμηθούν σε χρήμα προϊόντα τα ικανά να αποτελέσουν αντικείμενο εμπορικών συναλλαγών (απόφαση Επιτροπή κατά Ιταλίας, 7/68, EU:C:1968:51, σ. 626). Στον ορισμό αυτόν περιλαμβάνονται και τα ζώα (βλ., υπό το πνεύμα αυτό, απόφαση Επιτροπή κατά

Βελγίου, C-100/08, EU:C:2009:537, σκέψη 83). Όπως επισήμανε η γενική εισαγγελέας στο σημείο 63 των προτάσεών της, κατ' αρχήν, οι διατάξεις της Συνθήκης ΛΕΕ που αφορούν την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων εφαρμόζονται ανεξάρτητα από το αν τα κρίσιμα εμπορεύματα μεταφέρονται εκτός των εθνικών συνόρων με σκοπό την πώληση ή μεταπώληση ή μάλλον την προσωπική χρήση ή κατανάλωση (βλ., υπό το πνεύμα αυτό, απόφαση Schumacher, 215/87, EU:C:1989:111, σκέψη 22).

48 Κατά συνέπεια, ο κερδοσκοπικός χαρακτήρας της δραστηριότητας, την οποία ασκεί ο επιχειρηματίας, δεν είναι αποφασιστικής σημασίας ώστε αυτή να μπορεί να χαρακτηρισθεί ως αποτελούσα «ενδοκοινοτικό εμπόριο», κατά την έννοια του άρθρου 12 της οδηγίας 90/425.

49 Τέλος, κατά τις αιτιολογικές σκέψεις 2 έως 4 της εν λόγω οδηγίας, αυτή αποβλέπει, στο πλαίσιο της υλοποιήσεως της εσωτερικής αγοράς, στην εξάλειψη των εμποδίων για την ανάπτυξη του ενδοκοινοτικού εμπορίου ζώων μέσω του περιορισμού, ιδίως, των κτηνιατρικών ελέγχων στον τόπο αποστολής, πράγμα το οποίο προϋποθέτει την εναρμόνιση των κυριοτέρων απαιτήσεων όσον αφορά την προστασία της δημόσιας υγείας και της υγείας των ζώων.

50 Ως εκ τούτου, το άρθρο 12 της οδηγίας 90/425, κατά το οποίο όλες οι επιχειρήσεις που πραγματοποιούν ενδοκοινοτικό εμπόριο των ζώων που μνημονεύονται στην εν λόγω οδηγία υποχρεούνται, ύστερα από αίτηση της αρμόδιας αρχής, να εγγράφονται προηγουμένως σε επίσημο μητρώο και να τηρούν μητρώο στο οποίο μνημονεύονται οι παραδόσεις, πρέπει να ερμηνεύεται υπό το πρίσμα του ως άνω σκοπού. Το επίσημο μητρώο των επιχειρήσεων και το μητρώο των παραδόσεων παρέχουν τη δυνατότητα στις αρμόδιες αρχές, τόσο του κράτους μέλους καταγωγής όσο και του κράτους μέλους προορισμού, να διενεργούν τακτικούς κτηνιατρικούς ελέγχους και δειγματοληπτικούς κτηνιατρικούς ελέγχους που είναι αναγκαίοι για την επίτευξη των σκοπών της εν λόγω οδηγίας.

51 Σε περίπτωση όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, στο πλαίσιο της οποίας μεγάλος αριθμός αδέσποτων σκύλων, η κατάσταση της υγείας των οποίων, όπως επισήμαναν το Pfotenhilfe-Ungarn και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ενώπιον του Δικαστηρίου, είναι κατά κανόνα λιγότερο καλή από εκείνη άλλων σκύλων, μεταφέρθηκαν ομαδικώς από κράτος μέλος σε άλλο, ο επιδιωκόμενος με την οδηγία 90/425 σκοπός της εξαλείψεως των εμποδίων για την ανάπτυξη του ενδοκοινοτικού εμπορίου ζώων και της εναρμονίσεως των κανόνων σχετικά με την προστασία της δημόσιας υγείας και της υγείας των ζώων δεν θα μπορούσε να επιτευχθεί εάν το άρθρο 12 της εν λόγω οδηγίας δεν είχε εφαρμογή επί μιας τέτοιας περιπτώσεως.

52 Κατά συνέπεια, στο δεύτερο υποβληθέν ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι η έννοια «επιχείρηση που πραγματοποιεί ενδοκοινοτικό εμπόριο» του άρθρου 12 της οδηγίας 90/425 πρέπει να ερμηνευθεί ως περιλαμβάνουσα, μεταξύ άλλων, κοινωφελές σωματείο το οποίο μεταφέρει αδέσποτους σκύλους από κράτος μέλος σε άλλο, προκειμένου να εμπιστευθεί τους εν λόγω σκύλους στα άτομα τα οποία δέχονται να τους αναλάβουν έναντι της εκ μέρους τους καταβολής ποσού καλύπτοντος, κατ' αρχήν, τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε σχετικώς το εν λόγω σωματείο.

**Επί των δικαστικών εξόδων**

53 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τέταρτο τμήμα) αποφαίνεται:

1) **Η έννοια «οικονομική δραστηριότητα» του άρθρου 1, παράγραφος 5, του κανονισμού (ΕΚ) 1/2005 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2004, για την προστασία των ζώων κατά τη μεταφορά και συναφείς δραστηριότητες και για την τροποποίηση των οδηγιών 64/432/ΕΟΚ και 93/119/ΕΚ και του κανονισμού (ΕΚ) 1255/97, πρέπει να ερμηνευθεί ως καλύπτουσα δραστηριότητα, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, σχετική με τη μεταφορά αδέσποτων σκύλων, από κράτος μέλος σε άλλο, την οποία διενεργεί κοινωφελές σωματείο προκειμένου να εμπιστευθεί τους εν λόγω σκύλους στα άτομα τα οποία δέχονται να τους αναλάβουν έναντι της εκ μέρους τους καταβολής ενός ποσού καλύπτοντος, κατ' αρχήν, τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε σχετικώς το εν λόγω σωματείο.**

2) **Η έννοια «επιχείρηση που πραγματοποιεί ενδοκοινοτικό εμπόριο» του άρθρου 12 της οδηγίας 90/425/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 1990, σχετικά με τους κτηνιατρικούς και ζωοτεχνικούς ελέγχους που εφαρμόζονται στο ενδοκοινοτικό εμπόριο ορισμένων ζώντων ζώων και προϊόντων με προοπτική την υλοποίηση της εσωτερικής αγοράς, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 92/60/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 30ής Ιουνίου 1992, πρέπει να ερμηνευθεί ως περιλαμβάνουσα, μεταξύ άλλων, κοινωφελές σωματείο το οποίο μεταφέρει αδέσποτους σκύλους από κράτος μέλος σε άλλο, προκειμένου να εμπιστευθεί τους εν λόγω σκύλους στα άτομα τα οποία δέχονται να τους αναλάβουν έναντι της εκ μέρους τους καταβολής ποσού καλύπτοντος, κατ' αρχήν, τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε σχετικώς το εν λόγω σωματείο.**

(υπογραφές)